

Oponentský posudek diplomové práce

Autorka: Bc. Petra Šenekelová

Název práce: *Problém autority z hlediska profesní etiky učitelské*

Vedoucí práce: PhDr. Věra Jirásková, Ph.D.

Předložená diplomová práce se soustřeďuje na jeden z aktuálních problémů výkonu učitelské profese – na problém autority učitele. V teoretické části (s. 7-39) nás autorka seznamuje s různými vymezeními pojmu autorita, zohledňuje Frommův koncept, který rozlišuje mody být a mít i ve vztahu k autoritě (být autoritou, mít autoritu). Dále prezentuje často uváděné druhy autority (skutečná, zdánlivá, přirozená, osobní, poziční a funkční, formální a neformální, statutární, charismatická, odborná a morální) a konstatuje v návaznosti na Valešovou, že „vhodná kombinace všech autorit z hlediska času a situace se shrnuje pod pojem globální autorita“ (s. 16 diplomové práce).

V dalších kapitolách teoretické části je adekvátně pojednávána problematika autority v souvislosti s výchovou a vzděláváním a autorita učitele. Zde je velmi vhodně rozvíjeno téma vztahu autority a kompetencí učitele a vlivu forem pedagogické komunikace na autoritu učitele. V závěru teoretické části se Petra Šenekelová snaží dospět k artikulaci požadavků na profesní etiku učitele a hledá místo pro etický kodex učitele. Na s. 39 konstatuje: „Domnívám se, že by bylo zapotřebí, aby se stanovil oficiální etický kodex učitelů. Není to z hlediska toho, že by si učitelé nebyli jisti, co se od nich očekává, ale aby si to uvědomila široká veřejnost, převážně rodiče, kteří přenáší velkou část zodpovědnosti za výchovu svých dětí právě na učitele.“

Praktická část diplomové práce (s. 40-71) je věnována dílčímu empirickému šetření, které pracuje se 3 hypotézami:

- „1. Autorita učitele je stále považovaná za důležitou součást profese.
2. Autorita učitele v současné době prochází krizí.
3. Učitelská profese nepotřebuje vytvořit oficiální etický kodex, protože učitelé vědí, jak se mají chovat a co se od nich očekává při výkonu jejich práce.“

Petra Šenekelová vytvořila dotazník, který obdrželo 60 učitelů a získala vyjádření od 37 respondentů. Dotazník je dobře koncipován, získané kvantitativní ukazatele jsou zachyceny v grafech a tabulkách a umožňují nám se v odpovědích dobře orientovat. Stanovené hypotézy byly potvrzeny.

Součástí diplomové práce jsou přílohy (dotazník a Profesně etický kodex učitele – SOU Šenov u Nového Jičína).

Závěrečné shrnutí

Diplomová práce byla připravena na základě studia odborné literatury (30 položek) a vyhodnocení dotazníků 37 respondentů. Text je zejména konstatující, postrádáme hlubší analýzy a filosofující zamyšlení, často se objevují klišé.

Pozitivní – zejména v praktické části – je snaha o zformulování vlastního postoje k řešení otázek dotazníku a k názorům respondentů. Z hlediska stylistického a jazykové čistoty vykazuje diplomová práce četné nedostatky (namátkou lze uvést např. na s. 27 „do těchto kompetencí ..., do kompetencí ..., na s. 33 „U začínajících učitelů ... Důležité je, aby trvaly ... a neměli pocit studu ...“, s. 54 „U respondentů, kteří smlouvu hodnotili záporně zdůvodnili svou odpověď tak, že“ S. 59 „Na výsledcích mě velmi zaujali některé odpovědi učitelů, ...“).

I přes výše uvedené nedostatky lze diplomovou práci doporučit k obhajobě, protože po stránce obsahové i formální splňuje náležitosti požadované u tohoto typu kvalifikačních prací. Výsledky, jichž autorka dosáhla, jsou hodnotné a lze jich využít k přípravě analogických šetření.

Práci doporučuji k obhajobě.

Náměty k rozpravě:

1. Ztotožňuje se autorka s Frommovým přístupem k autoritě?
2. Je etický kodex učitele skutečně spíše pro veřejnost?
3. Jaká jsou dilemata učitelského povolání?

Hodnocení:

doc. PhDr. Ilona Semrádová, CSc.

V Hradci Králové 06. 05. 2011